

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/239/2021
Identifikačné číslo spisu:	4315212089
Dátum vydania rozhodnutia:	24.08.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Nora Halmová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:4315212089.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky spore žalobkyne V. G., bývajúcej v Y. G., Q. XXX, proti žalovanému V. I., bývajúcemu v X., E. X, zastúpenému JUDr. Milan Ficek, advokát s.r.o., so sídlom v Bratislave, Žilinská 14, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, vedenom na Okresnom súde Levice pod sp. zn. 9C/473/2015, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 30. marca 2021 sp. zn. 12Co/23/2020, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Nitre z 30. marca 2021 sp. zn. 12Co/23/2020 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Levice (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) v poradí druhým rozsudkom z 29. novembra 2019 č. k. 9C/473/2015-376 prikázal z vecí patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej aj „BSM“) do výlučného vlastníctva žalovaného práčku Beko za 50,- eur a finančné prostriedky na účte (vo I., M.. N.. číslo XXXXXXXXXXXX vo výške 1.022,06 eura, číslo XXXXXXXXXXXX vo výške 27.603,50 eura a číslo J. XXXX XXXX XXX vo výške 79.280,32 eura) v celkovej výške 107.905,88 eura. Do výlučného vlastníctva žalobkyne prikázal debetný zostatok vo I., M.. N.. na účte číslo XXXXXXXXXXXX vo výške - 338,69 eura. Žalovaného zaviazal titulom vyrovnaní vyplatiť žalobkyni sumu 54.147,28 eura. O trovách konania rozhodol tak, nepriznal účastníkom právo na ich náhradu. Obom účastníkom uložil povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne na účet súdu súdny poplatok 1.624,41 eura. V odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobkyňa sa domáhala vyporiadania BSM, pričom súd konštatoval, že manželstvo bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Levice č. k. 15P/284/2012-16 z 18. júla 2012, právoplatným 20. augusta 2012, a strany za trvania manželstva nadobudli do BSM práčku zn. Beko v zostatkovej hodnote 50,- eur ako aj finančné úspory na bankových účtoch. Finančné prostriedky predstavujú spolu 107.905,88 eura a debetný zostatok na účte žalobkyne predstavuje 338,69 eura. Čistá hodnota BSM potom činilo 107.955,88 eura. Z hnutelných vecí patriacich do BSM len práčka v zostatkovej hodnote 50,- eur a užíval ju žalovaný. Ku dňu zániku BSM bol zostatok vo I., M..N.. na účte žalovaného č. XXXXXXXXXXXX vo výške 1.022,06 eura a na účte žalobkyne č. XXXXXXXXXXXX bol debetný zostatok 338,69 eura. Zostatok na účte žalovaného v Nórsku č. J. XXXX XXXX XXX predstavoval k 19. augustu 2012 sumu 73.527,21 NOK, čo v

prepočte k 19. augustu 2012 činilo 10.057,32 eura a 69.223,- eur, spolu 79.227,31 eura. Z potvrdenia I. G. súd zistil, že účet č. XXXXXXXXXXXX bol zrušený k 2. aprílu 2012 a z tohto účtu bola 1. apríla 2012 prevedená suma 69.223,- eur na účet žalovaného č. J. XXXX XXXX XXX vedený v Nórsku. Potom na jeho účte č. XXXXXXXXXXXX boli finančné prostriedky k 30. decembru 2011 len vo výške 27.603,50 eura, a keďže žalovaný nepreukázal iný stav na účte k 20. augustu 2012, súd zahrnul do masy BSM aj túto sumu. Na účtoch v peňažných ústavoch teda k 20. augustu 2012 boli vklady v celkovej výške 107.905,88 eura. U žalovaného sa nachádza hodnota 107.955,88 eura (vklady na bankových účtoch 107.905,88 eura + 50,- eur pračka Beko), na účte žalobkyne debetný zostatok - 338,69 eura, na ktorom sa podieľajú obaja v polovici. Z celkovej masy BSM prináleží každému polovica, t. j. po 54.147,28 eura (108.294,57 : 2). Na hodnotové vyrovnanie podielov tak má žalovaný vyplatiť žalobkyni 54.147,28 eura bezúročne. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v zmysle § 255 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom z 30. marca 2021 sp. zn. 12Co/23/2020 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že určil, že do bezpodielového spoluvlastníctva strán sporu patrí pračka Beko v hodnote 50,- eur, ktorú súd prikázal do výlučného vlastníctva žalovaného, finančné prostriedky na účte vo I., M. N., číslo účtu XXXXXXXXXXXX vo výške 1.022,06 eura, ktoré prikázal do výlučného vlastníctva žalovaného, finančné prostriedky vo výške 69.223,- eur, ktoré prikázal do výlučného vlastníctva žalovaného, a debet na účte vo I., M. N., číslo účtu XXXXXXXXXXXX vo výške 338,69 eura, ktorý prikázal žalobkyni. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni titulom vyporiadania sumu 35.316,88 eura. Žalobkyni a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne na účet Okresného súdu Levice súdny poplatok vo výške 2.108,50 eura. Žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že čo sa týka právomoci súdu Slovenskej republiky, táto je vo veci vyporiadania BSM daná bez ohľadu na to, či žalovaný previedol peniaze na účet vedený v Nórsku. Ustanovenie § 37 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom stanovuje, že právomoc slovenských súdov je daná, ak osoba, proti ktorej smeruje návrh (žaloba), má na území Slovenskej republiky bydlisko alebo sídlo a ak ide o majetkové práva, ak tu má majetok, čo neznamená, že finančné prostriedky, o vyporiadanie ktorých v spore ide, musia byť vedené v peňažnom ústave len na Slovensku. Ako vyplývalo z LV č. XXXX a XXXX, žalovaný je aj vlastníkom dvoch nehnuteľností nachádzajúcich sa v kat. úz. X.. Bolo irelevantné, že žalovaný previedol peniaze zo slovenského účtu na účet, ktorý bol v zahraničí, alebo či tieto peniaze ku dňu zániku manželstva bez súhlasu žalobkyne minul. Použitie peňazí v priebehu konania ani netvrdil a ani nepreukázal, a ak by tak aj spravil a použil peniaze výlučne pre svoj prospech, treba pri vyporiadaní tejto sumy postupovať podľa zásad vyporiadania BSM obsiahnutých vo vyššie citovanom ustanovení § 150 Občianskeho zákonníka. Domáhanie sa neplatnosti právneho úkonu prevodu týchto finančných prostriedkov žalobkyňou nemá oporu v zákone. Prevod finančných prostriedkov v tak vysokej výške je potrebné zohľadniť práve pri vyporiadaní BSM, pretože tieto peniaze nemohli byť spotrebované na bežný chod domácnosti žalovaného za trvania manželstva, práve naopak, bolo dôvodné predpokladať, že jeho úspory, ktoré patria do masy BSM, ku dňu rozvodu ešte narástli. Výška tohto nárastu však v konaní nad všetku mieru pochybností preukázaná nebola. Odvolací súd na druhej strane konštatoval, že námietka žalovaného o nezohľadnení prevodu finančných prostriedkov v sume 26.941,36 eura dňa 3. januára 2012 z účtu č. XXXXXXXXXXXX/XXXX na účet č. XXXXXXXXXXXX/XXXX, a následne 4. januára 2012 v sume 69.223,- eur na účet v Nórsku č. J. XXXX XXXX XXX, bola opodstatnená. Bolo dôvodné súhlasiť s tvrdením žalovaného, že ak bol účet č. XXXXXXXXXXXX/XXXX počas manželstva zrušený, nemohol žalovaný ani preukázať zostatok na ňom ku dňu zániku BSM. Ak teda žalovaný previedol finančné prostriedky v sume 26.941,36 eura z účtu, ktorý následne zrušil, na účet č. XXXXXXXXXXXX/XXXX a z neho obratom previedol sumu 69.223,- eur na účet v Nórsku, bolo nutné vychádzať práve z tejto sumy aj pri vyporiadaní BSM. Ďalej bolo v konaní preukázané, že ku dňu zániku BSM sa však už tieto finančné prostriedky na účte v Nórsku nenachádzali v takej výške. Súd prvej inštancie dospel k nesprávnemu záveru, keď spravil súčet zostatku finančných prostriedkov na nórskom účte v sume 10.057,32 eura (73.527,21 NOK) k 20. augustu 2012 so sumou, ktorá naň bola prevedená, t. j. 69.223,- eur, čo bolo spolu 79.227,31 eura. Z obsahu spisu však vôbec nevyplývalo, prečo bol na účte ku dňu zániku BSM len zostatok vo výške 10.027,32 eura, k 4. januáru 2012 došlo k prevodu sumy 69.223,- eur. Nebolo zrejmé, či a aká suma

finančných prostriedkov na sa účte nachádzala už v čase prevodu sumy 69.223,- eur, či na ňom boli úspory žalovaného nadobudnuté počas manželstva, a nie je tiež známe k akým pohybom došlo na predmetnom účte medzi dňom 4. januára 2012 a dňom 20. august 2012, či okrem sumy 69.223,- eur pribudli na tento účet aj ďalšie finančné prostriedky predstavujúce mzdu žalovaného, a pod. Žiadna zo sporových strán nenavrhol pred súdom prvej inštancie žiadny dôkaz na preukázanie vyššie uvedených skutočností, bolo potrebné vychádzať pri vyporiadaní masy BSM vo vzťahu k účtu v zahraničí, práve zo sumy 69.223,- eur, a to napriek tomu, že zostatok v tejto sume sa v čase zániku BSM už na nórskom účte nenachádzal. Žalovaný však za tak krátke obdobie cca 7 mesiacov (od januára do augusta 2012) nemohol spotrebovať finančné prostriedky v takej vysokej výške, a ani to v konaní netvrdil a nepreukázal. Práve z uvedených dôvodov bolo potrebné pri vyporiadaní BSM vychádzať zo sumy úspor 69.233,- eur, ktoré účastníci nadobudli počas manželstva a tiež zo sumy úspor nachádzajúcich sa na účte č. XXXXXXXXXX/XXXX, ktoré ku dňu rozvodu predstavovali sumu 1.022,06 eura (stav k 31.07.2012 bol 1.145,24 eura mínus 23,18 eura, mínus 100,- eur, k výberu ktorých došlo 15.08.2012). Aj žalobkyňa v priebehu konania žiadala vyporiadať len peniaze, ktoré žalovaný previedol na účet v Nórsku („niečo vyše 69.000,- eur“) a nežiadala vyporiadať peniaze, ktoré prípadne nadobudol do rozvodu manželstva. Rovnako tak bolo potrebné zohľadniť debet na účte žalobkyne vo výške 338,69 eura a zostatkovú hodnotu práčky v sume 50,- eur, ktorú po dohode strán sporu nadobudne do výlučného vlastníctva žalovaný. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1, 2, § 262 ods.1 CSP v spojení s § 225 ods. 2 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie s tým, že sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov (§ 420 písm. a/ CSP), že súdy mu nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP) a zároveň napadnutý rozsudok odvolacieho súdu závisel od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP). Namietal nedostatok procesnej podmienky konania, ktorá spôsobila vadu konania. Finančné prostriedky sa nachádzali v zahraničí, čím nebola daná právomoc slovenského súdu konať vo veci, pritom nebola dôležitá skutočnosť či žalovaný namietal otázku právomoci slovenského súdu, súd procesné podmienky mal skúmať ex offio, z úradnej povinnosti. Ďalej namietal odôvodnenie rozsudku, ktorý nespĺňalo limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozhodnutia, v dôsledku čoho odvolací súd znemožnil žalovanému, aby uskutočňoval jemu patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Poukázal na porušenie § 382 CSP zo strany odvolacieho súdu. Dovolateľ mal za to, že odvolací súd poukázal na ustanovenie § 37 zákona o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom, pričom toto ustanovenie nebolo pri doterajšom rozhodovaní použité. Ak chcel odvolací súd použiť toto ustanovenie použiť mal vyzvať strany, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili. Odvolací súd s poukazom na § 37 zákona o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom neuviedol žiadne bližšie odôvodnenie na podporu svojich záverov. Mal sa s aplikáciou tohto ustanovenia vysporiadať. Dovolateľ poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 5Cdo/210/2009. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP odôvodnil tak, že predmetom právnej otázky bolo posúdenie, či peňažné prostriedky 69.223,- eur prevedené na bankový účet v nórskom peňažnom ústave spotrebované pred rozvodom manželstva, pričom žiadna iná vec nebola za ne bývalým manželmi nadobudnutá a nebola žalovaným ani použitá na výlučne vlastné účely, mali byť predmetom vyporiadania BSM. V konaní bolo preukázané, že ku dňu zániku BSM sa však už tieto finančné prostriedky na účte v Nórsku nenachádzali v takej výške. Poukázal na ustálenú rozhodovaciu súdnu prax uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. januára 2009, sp. zn. 3Cdo/56/2008. Dovolateľ namietal výrok odvolacieho súdu. Výrokom odvolací súd prikázal do výlučného vlastníctva žalovaného, tak ako v súčasnosti aj v čase zániku BSM neexistujúce finančné prostriedky na účte vo výške 69.223,- eur. S prihliadnutím na judikátorne vyriešenie právnej otázky mal žalovaný za to, že odvolací súd nemohol rozhodnúť týmto spôsobom a finančné prostriedky prikázať žalovanému, pretože sám vychádzal z toho, že zostatok finančných prostriedkov sa na účte nenachádzal. Z týchto dôvodov navrhol napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. Žalobkyňa sa k predmetnému dovolaniu vyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je prípustné a súčasne tiež dôvodné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolaateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolaateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. Dovolačný súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolačím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolaťela vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolačný dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolačný súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolaateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Žalovaný vyvodzujúc z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP namietal nezrozumiteľnosť, neurčitosť a nelogickosť odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. Poukázal na porušenie § 382 CSP zo strany odvolacieho súdu, aplikáciou § 37 zákona o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom, pričom toto ustanovenie nebolo pri doterajšom rozhodovaní použité.

13. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia

všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

14. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26., 5Cdo/57/2019, bod 9., 10.) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

15. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

16. Civilný sporový poriadok v ustanovení § 382 ustanovuje, že ak má odvolací súd za to, že sa na vec vzťahuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve strany konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

17. Vyššie citované ustanovenie má predísť vydávaniu tzv. prekvapivých rozhodnutí, vychádza z princípu predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, ktorý je považovaný za komponent princípu právneho štátu, osobitne princípu právnej istoty.

18. O tzv. prekvapivé rozhodnutie ide predovšetkým vtedy, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných právnych záveroch ako súd prvej inštancie, za súčasného naplnenia tej okolnosti, že proti týmto iným (odlišným) právnym záverom odvolacieho súdu, nemá strana konania možnosť vyjadrovať sa, právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvej inštancie, nejavili ako významné.

19. Z vyššie uvedeného tiež vyplýva, že predpokladom toho, aby odvolací súd mohol zmeniť napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak má za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, je opakovanie dokazovania v potrebnom rozsahu odvolacím súdom. Podmienkou zmeny rozhodnutia v takomto prípade je teda skutočnosť, že odvolací súd sám opakuje v potrebnom rozsahu dokazovanie, na základe ktorého dospeje k skutkovému stavu, odlišnému od skutkového stavu zisteného prvoinštančným súdom, tvoriacemu podklad pre rozhodnutie v danej veci (por. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/131/2009).

20. Zo spisu vyplýva, že odvolací súd dospel k záveru, že čo sa týka právomoci súdu Slovenskej republiky, táto je vo veci vyporiadania BSM daná bez ohľadu na to, či žalovaný previedol peniaze na účet vedený v Nórsku. Ustanovenie § 37 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom stanovuje, že právomoc slovenských súdov je daná, ak osoba, proti ktorej smeruje návrh (žaloba), má na území Slovenskej republiky bydlisko alebo sídlo a ak ide o majetkové práva, ak tu má majetok, čo neznamená, že finančné prostriedky, o vyporiadanie ktorých v spore ide, musia byť vedené v peňažnom ústave len na Slovensku. Ako vyplývalo z LV č. XXXX a XXXX, žalovaný je aj vlastníkom dvoch nehnuteľností nachádzajúcich sa v kat. úz. X.. Odvolací súd na druhej strane konštatoval, že námietka žalovaného o nezohľadnení prevodu finančných prostriedkov v sume 26.941,36 eura dňa 3. januára 2012 z účtu č. XXXXXXXXXXXX/XXXX na účet č. XXXXXXXXXXXX/XXXX, a následne dňa 4.

januára 2012 v sume 69.223,- eur na účet v Nórsku č. J. XXXX XXXX XXX, bola opodstatnená. Bolo dôvodné súhlasiť s tvrdením žalovaného, že ak bol účet č. XXXXXXXXXXXX/XXXX počas manželstva zrušený, nemohol žalovaný ani preukázať zostatok na ňom ku dňu zániku BSM. Ak teda žalovaný previedol finančné prostriedky v sume 26.941,36 eura z účtu, ktorý následne zrušil, na účet č. XXXXXXXXXXXX/XXXX a z neho obratom previedol sumu 69.223,- eur na účet v Nórsku, bolo nutné vychádzať práve z tejto sumy aj pri vyporiadaní BSM. Ďalej bolo v konaní preukázané, že ku dňu zániku BSM sa však už tieto finančné prostriedky na účte v Nórsku nenachádzali v takej výške. Odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie dospel k nesprávnemu záveru, keď spravil súčet zostatku finančných prostriedkov na nórskom účte v sume 10.057,32 eura (73.527,21 NOK) ku dňu 20. augusta 2012 so sumou, ktorá naň bola prevedená, t. j. 69.223,- eur, čo bolo spolu 79.227,31 eura. Z obsahu spisu však vôbec nevyplývalo, prečo bol na účte ku dňu zániku BSM len zostatok vo výške 10.027,32 eura, keď dňa 4. januára 2012 došlo k prevodu sumy 69.223,- eur. Nebolo zrejmé, či a aká suma finančných prostriedkov sa na účte nachádzala už v čase prevodu sumy 69.223,- eur, či na ňom boli úspory žalovaného nadobudnuté počas manželstva, a nie je tiež známe k akým pohybom došlo na predmetnom účte medzi dňom 04.01.2012 a dňom 20.08.2012, či okrem sumy 69.223,- eur pribudli na tento účet aj ďalšie finančné prostriedky predstavujúce mzdu žalovaného a pod. Na výpise z tohto účtu bol totiž zrejmý len pohyb peňazí v mesiaci august 2012. Žiadna zo sporových strán nenavrhol pred súdom prvej inštancie žiadny dôkaz na preukázanie vyššie uvedených skutočností, bolo potrebné vychádzať pri vyporiadaní masu BSM vo vzťahu k účtu v zahraničí, práve zo sumy 69.223,- eur, a to napriek tomu, že zostatok v tejto sume sa v čase zániku BSM už na nórskom účte nenachádzal. Žalovaný však za tak krátke obdobie cca 7 mesiacov (od januára do augusta 2012) nemohol spotrebovať finančné prostriedky v takej vysokej výške, a ani to v konaní netvrdil a nepreukázal. Práve z uvedených dôvodov je potrebné pri vyporiadaní BSM vychádzať zo sumy úspor 69.233,- eur, ktoré účastníci nadobudli počas manželstva a tiež zo sumy úspor nachádzajúcich sa na účte č. XXXXXXXXXXXX/XXXX, ktoré ku dňu rozvodu predstavovali sumu 1.022,06 eur (stav k 31.07.2012 bol 1 145,24 eura mínus 23,18 eura, mínus 100 eur, k výberu ktorých došlo 15.08.2012). Aj žalobkyňa v priebehu konania žiadala vyporiadať len peniaze, ktoré žalovaný previedol na účet v Nórsku („niečo vyše 69.000,- eur“) a nežiadala vyporiadať peniaze, ktoré prípadne nadobudol do rozvodu manželstva. Rovnako tak je potrebné zohľadniť debet na účte žalobkyne vo výške 338,69 eura a zostatkovú hodnotu práčky v sume 50,- eur, ktorú po dohode strán sporu nadobudne do výlučného vlastníctva žalovaný. Odvolací súd však neoboznámil strany so svojím odlišným právnym názorom a nedal im príležitosť sa k tomuto názoru vyjadriť. Strany tak nevedeli, že odvolací súd bude na vec nazerať inak a nemohli tomu prispôbiť svoje právne a skutkové námietky. Výzva odvolacieho súdu podľa § 382 CSP je potrebná vždy, keď odvolací súd dospeje k záveru, že nárok treba posúdiť podľa celkom iného právneho predpisu, ako ho posúdil súd prvej inštancie, alebo síce podľa toho istého právneho predpisu, ako ho posúdil súd prvej inštancie, ale podľa iného ustanovenia za súčasného splnenia podmienky, že toto iné zákonné ustanovenie je pre rozhodnutie veci rozhodujúce.

21. Najvyšší súd už v rozhodnutí publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 33/2011 konštatoval, že pokiaľ odvolací súd nevyzval účastníkov konania v zmysle § 213 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“; odo dňa účinnosti CSP § 382 CSP), aby sa vyjadrili k možnému použitiu toho ustanovenia právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní nebolo použité a je podľa názoru odvolacieho súdu pre rozhodnutie veci rozhodujúce, odňal účastníkovi konania možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ OSP.

22. Dovolací súd uzatvára, že odvolací súd bez doručenia výzvy stranám sporu, teda bez splnenia osobitného druhu tzv. manudukčnej povinnosti založil svoje rozhodnutie na iných, nových právnych dôvodoch než súd prvej inštancie a takýmto nesprávnym postupom došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a znemožneniu práva procesnej strany, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

23. V nadväznosti na to je podľa názoru dovolacieho súdu opodstatnená i ďalšia námietka dovolateľa týkajúca sa nedostatočného odôvodnenia a nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu. K tomu je potrebné uviesť, že podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len

„ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné.“ (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 Ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru.“ (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé.“ (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

24. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach práve pod vplyvom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a judikatúry ústavného súdu zaujal stanovisko, že medzi práva civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť, je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

25. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, najmä vtedy, ak odvolací súd zmeňuje rozsudok súdu prvej inštancie, resp. potvrdzuje rozsudok z iných dôvodov. V takomto prípade odvolací súd musí podať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozsudku vyčerpávajúcim spôsobom. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa musí vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Uvedené platí o to viac v prípade, ak sa odvolací súd odchýli od skutkových zistení súdu prvej inštancie, kedy z odôvodnenia jeho rozhodnutia musí byť jednoznačné, na základe akých dôkazov a úvah dospel odvolací súd k odlišným skutkovým záverom.

26. Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu nezodpovedá vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí. V danej veci odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o výživnom. Nedostatok odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu má potom za následok, že napadnuté rozhodnutie (v časti o výživnom) nespĺňa požiadavky stanovené odvolaciemu súdu v ustanovení § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP na riadne odôvodnenie rozsudku.

27. Vzhľadom k zisteniu, že v konaní došlo k procesným vadám podľa § 420 písm. f/ CSP, ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu uznesením zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP). S prihliadnutím na dôvod zrušenia napadnutého uznesenia odvolacieho súdu sa najvyšší súd nezaoberal ďalšími, v dovolaní namietanými vadami.

28. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

29. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.